

Kommunstyrelsen
Styrning och stöd

Sammanställning - Ändring av mandat i kommunfullmäktige

Frågeställning

Frågan om en minskning av antal ledamöter i kommunfullmäktige, från 65 till 61, har väckts som initiativärende och motion. Utredningen av en minskning av ledamöterna i kommunfullmäktige, behandlas inom ramen för Politisk organisationsöversyn Gävle (POG). Undertecknad har mot föregående bakgrund fått uppgiften att dels sammanställa en skrivelse för lagligheten av en sådan förändring, dels förändringens påverkan i fördelning av mandat utifrån 2018 års valresultat.

Bakgrund

I 5 kap. 5 § kommunallagen (2017:725)¹ anges att kommunfullmäktige beslutar om hur många ledamöter som fullmäktige ska ha. Antalet ska bestämmas till ett udda tal, om minst 61 ledamöter i kommuner med över 36 000 röstberättigade.² Någon övre gräns för hur många ledamöter som ska finnas finns inte, men antalet ledamöter ska alltid vara udda. Beräkningen av antal röstberättigade ska göras den 1 mars året före valåret, baserat på uppgifterna i folkbokföringsdatabasen.³ Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter i fullmäktige ska ändras, ska beslutet tillämpas först när val till fullmäktige hålls nästa gång i hela landet. Vidare krävs att beslut har fattats innan utgången av februari månad det aktuella valåret och att länsstyrelsen genast underrättas om beslutet.⁴

Tillämpning

Reglerna om fördelningen av mandat återfinns i vallagen (2005:837)⁵, i vilken anges att det är länsstyrelsen som ska fördela mandat mellan partierna och fastställa vilka ledamöter som valts i varje valkrets.⁶ I en kommun med en enda valkrets, ska mandat i kommunfullmäktige fördelas mellan partier som fått minst 2 procent av rösterna i kommunen.⁷ Fördelningen sker proportionellt mellan partierna utifrån

¹ Förkortas här efter KL.

² Jmf. KL 5:5, 2 st., punkt 5

³ KL 5:6, vidare hänvisning till Lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

⁴ KL 5:7.

⁵ Förkortas här efter VL.

⁶ VL 14:1, 2 st.

⁷ VL 14:6.

Kommunstyrelsen
Styrning och stöd

valresultatet och sker på samma sätt som för riksdagsvalet.⁸ Med utgångspunkt i partiernas jämförelsetal i valresultatet, tilldelas sedan mandat till det parti som vid varje beräkning har det största jämförelsetalet. Beräkningen görs med tillämpning av den så kallade jämkade uddatalsmetoden. Metoden innebär att så länge ett parti ännu inte har fått något mandat tilldelat, beräknas jämförelsetalet genom att partiets röstetal i valkretsen delas med 1,2. När partiet sedan har fått ett mandat, beräknas ett nytt jämförelsetal genom att röstetalet delas med 3. Mandatfördelningen fortsätter sedan på samma sätt genom att man delar partiets röstetal med närmast högre udda tal efter varje nytt tilldelat mandat.⁹

Nedan följer en sammanställning av mandatfördelning i kommunfullmäktige utifrån valet 2018, där mandaten har tilldelats utifrån den jämkade uddatalsmetoden.¹⁰

<u>Mandatnummer & Parti</u>	<u>Delningstal</u>	<u>Jämförelsetal</u>
1 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	1,2	17 733,33
2 Moderaterna	1,2	10 523,33
3 Sverigedemokraterna	1,2	9 556,66
4 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	3	7 093,33
5 Vänsterpartiet	1,2	4 981,66
6 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	5	4 256,00
7 Moderaterna	3	4 209,33
8 Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	1,2	3 909,16
9 Sverigedemokraterna	3	3 822,66
10 Centerpartiet	1,2	3 158,33
11 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	7	3 040,00
12 Miljöpartiet de gröna	1,2	2 559,16
13 Moderaterna	5	2 525,60

⁸ VL 14:7.

⁹ VL 14:3.

¹⁰ Baserat på uppgifter från Länsstyrelsens protokoll: *Slutlig rösträkning och mandatfördelning – Val till kommunfullmäktige 2018-09-09*, dnr: 6601-2018.

Kommunstyrelsen
Styrning och stöd

14	Kristdemokraterna	1,2	2 520,00
15	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	9	2 364,44
16	Sverigedemokraterna	5	2 293,60
17	Vänsterpartiet	3	1 992,66
18	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	11	1 934,54
19	Moderaterna	7	1 804,00
20	Sverigedemokraterna	7	1 638,28
21	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	13	1 636,92
22	Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	3	1 563,66
23	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	15	1 418,66
24	Moderaterna	9	1 403,11
25	Sverigedemokraterna	9	1 274,22
26	Centerpartiet	3	1 263,33
27	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	17	1 251,76
28	Vänsterpartiet	5	1 195,60
29	Moderaterna	11	1 148,00
30	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	19	1 120,00
31	Sverigedemokraterna	11	1 042,54
32	Miljöpartiet de gröna	3	1 023,66
33	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	21	1 013,33
34	Kristdemokraterna	3	1 008,00
35	Moderaterna	13	971,38
36	Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	5	938,20
37	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	23	925,21
38	Sverigedemokraterna	13	882,15
39	Vänsterpartiet	7	854,00
40	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	25	851,20
41	Moderaterna	15	841,86

Kommunstyrelsen
Styrning och stöd

42 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	27	788,14
43 Sverigedemokraterna	15	764,53
44 Centerpartiet	5	758,00
45 Moderaterna	17	742,82
46 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	29	733,79
47 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	31	686,45
48 Sverigedemokraterna	17	674,58
49 Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	7	670,14
50 Moderaterna	19	664,63
51 Vänsterpartiet	9	664,22
52 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	33	644,84
53 Miljöpartiet de gröna	5	614,20
54 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	35	608,00
55 Kristdemokraterna	5	604,80
56 Sverigedemokraterna	19	603,57
57 Moderaterna	21	601,33
58 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	37	575,13
59 Moderaterna	23	549,04
60 Sverigedemokraterna	21	546,09
61 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	39	545,64
<i>62 Vänsterpartiet</i>	<i>11</i>	<i>543,45</i>
<i>63 Centerpartiet</i>	<i>7</i>	<i>541,42</i>
<i>64 Liberalerna (tidigare Folkpartiet)</i>	<i>9</i>	<i>521,22</i>
<i>65 Arbetarepartiet-Socialdemokraterna</i>	<i>41</i>	<i>519,02</i>

Sammanfattning

Som redogörelsen tidigare visat finns inga lagliga hinder för att minska antal mandat från nuvarande 65 till 61, annat än att detta behöver beslutas om och hanteras i vedertagen ordning innan slutet av februari det aktuella valåret.

Kommunstyrelsen
Styrning och stöd

Resultatet av den föreslagna minskningen av mandat, skulle enligt 2018 års valresultat ge att Vänsterpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Arbetarpartiet-Socialdemokraterna vardera tappar ett mandat i kommunfullmäktige.¹¹

Det totala fiktiva resultatet för kommunfullmäktiges mandatfördelning hade blivit enligt följande: Arbetarpartiet-Socialdemokraterna 20, Centerpartiet 3, Kristdemokraterna 3, Liberalerna 4, Miljöpartiet de gröna 3, Moderaterna 12, Sverigedemokraterna 11, Vänsterpartiet 5.

Underlag

Klicka här för att ange vilka underlag som ligger till grund för beslutet.

Sammanställningen skickas till
POG-kommittén.

Daniel Dahlström
Kommunjurist

¹¹ Se röd/*kursiv* partimarkering i mandatsammanställning.